

Sipos Linda

Mesélj nekem! - Élményközpontú nyelvoktatás a mesék világán keresztül.

(műhelymunka)

AMIT - 2016

A műhelymunka célja a Balassi Füzetek 4. részének rövid megismerése és kiegészítési lehetőségeinek szemléltetése, megbeszélése volt.

A *Balassi Füzetek 4. - Mesélj nekem!* című kötet a magyar népmesék világán keresztül kalauzol minket és egyben főként a szövegértés fejlesztésére fekteti a hangsúlyt. A füzet elsősorban gyerekeknek készült. Nyolc magyar népmese jelenik meg benne szöveghűen, de leegyszerűsített formában. Szövegközpontúak a leckék, hisz elsősorban a szövegértési és szövegalkotási készségek fejlesztését szolgálja a kötet. Játékos feladatok szerepelnek benne, a rajzfilmsorozattal kiegészíthető és az utolsó leckében egy komplex saját produktum (saját mese) létrehozására sarkall projektmunka keretében.

Mindezek mellett a felnőttoktatásban is felhasználható, hiszen betekintést enged a magyar kultúra világába a népmeséken keresztül. A szövegértési és szövegalkotási feladatok mellett tartalmaz nyelvtani gyakorlatokat, szókincsfejlesztő feladatokat is, melyek mind hasznára válhatnak egy nyelvtanulónak. Specifikusan válogatva a tananyag kiegészítésére, színesítésére is alkalmas.

Kerestük továbbá a választ arra, hogyan tehető élménnyé a nyelvoktatás? Biztosan mindenkinek megvannak a saját jól bevált módszerei az élményszerű nyelvóra lebonyolítására, és épp ezen tapasztalatok megosztása miatt a műhelymunkában együtt gondolkodtunk a lehetőségekről. Számomra az élményközpontú nyelvoktatás során a diákok változatos feladattípusokon és munkaformákban ismerik meg a tananyagot, szemléltető eszközöket kapnak a kezükbe, vagy saját maguk hoznak létre ilyeneket. Fontos, hogy saját tapasztalattal tudjanak kötődni a megtanultakhoz. Azt is fontosnak tartom, hogy kapjanak időt elmélyülni egy-egy adott témában, a kultúra részévé váljanak a tanulás során.

A *Mesélj nekem!* leckéinek kiegészítésére egy mesén keresztül kerestük a lehetőségeket. A *Pinkó* című mesét választottam, mert egy rafinált, ám nagyon jólelkű kisfiúról szól, s ezáltal egy nagyon kedves kis történetet mutat be.

Röviden a történet összefoglalása: Pinkó egy csintalan kisördög, akit az apja megbüntet, mert egy napon, amikor az erdőben játszik, ellopja az öreg favágó tarisznyájából a málét és megeszi azt. A büntetése az, hogy három évig szolgálja a szegény favágót. Ez idő alatt rafinált eszével és varázserejével gazdaggá teszi a szegény embert és a feleségét. Első alkalommal egy nap alatt kivágja és felaprítja az erdő összes fáját. A nagy gazdák kénytelenek hát kifizetni az öreg favágót. Következő alkalommal mennek a báróhoz munkáért, ahol szántaniuk kell. Vesznek a vásárba két kis borjút, s azzal egy nap alatt többet szántanak, mint a tizenkét béres tizenkét ökörrrel együtt. A béresek rábeszélják a bárót, hogy vegyék meg Pinkótól a két kis borjút egy véka aranyért és a tizenkét ökörért cserébe. Így is történik. Persze, nekik nem megy olyan jól a két kis borjúval, mint Pinkónak ment. Utolsó alkalommal a királyhoz mennek munkáért, ahol csépelniük kell. Pinkó rövid idő alatt kitáncolja az összes gabonát, szét is válogatja azokat, így a király kénytelen megadni az ígért egy zsák búzát. Csakhogy olyan hatalmas zsákot varrnak otthon össze, hogy a király összes búzája belefér. Így a három év leteltével Pinkó úgy hagyja ott a két öreget, hogy immár mindenük megvan, semmit nem kell többé nélkülözniük.

A műhelyen a résztvevők négy csoportban dolgoztak, melyet szereplők képeinek kihúzásával alakítottuk ki.

Az egyes csoportok különféle segédeszközöket kaptak, amelyekkel dolgozniuk kellett.

1. csoport: A mesében szereplő karakterek képeit.
2. csoport: Három képet, amely egy-egy fontos jelentet ábrázolt a meséből.
3. csoport: Négy mondatot a mese szövegéből.
4. Kilenc (kulcs)szót (3 főnév, 3 melléknév és 3 ige) a mese szövegéből.

A csoportok feladata a következő volt:

- Gondolkodjanak el azon, a tanítás mely szakaszában (a mese megismerése előtt: felvezetéskor, bevezetéskor; a szöveg megismerése után: ellenőrzésre, motiválásra; ismétlésre; a befejező szakaszban vagy játékos levezetésre, összefoglalásra) tudnák felhasználni az adott anyagokat.
- Találjanak ki legalább egy feladatot hozzá. Pl.: tedd sorba, találd ki, meséld el, egészítsd ki stb. A feladat során a diákok kezébe csupán ezek a

segédeszközök kerülnek majd, tehát ehhez kell olyan feladatot adni nekik, ami beépülhet, segítheti a szövegfeldolgozás menetét.

A közös beszélgetések során nagyon jó ötletek születtek az egyes segédeszközök felhasználási lehetőségeit illetően, melyek közül itt csak egyet-egyét említenék:

1. A képek főként a bevezető szakaszban, a mese előkészítésére használhatók jól. A gyerekek feladata lehet, kitalálni, milyen viszony lesz a szereplők között, és tulajdonságokat társítani hozzájuk.

2. A jelenetek képei már a mese megismerése után, szövegértés ellenőrzésére lehetnek jók. A gyerekek feladata lehet időrendi sorrendbe rendezni az egyes képeket, s ezek alapján felidézni a történet egészét vagy csupán a jelentéken ábrázolt részt újra elmesélni, esetleg kérdéseket írni hozzájuk.

3. A szövegből kivett mondatok ismétlésre használhatók. A gyerekek feladat lehet csoportonként vagy páronként plusz négy mondattal kiegészíteni azokat vagy megállapítani mely jelenetben hangzottak el, s mely szereplőhöz kötődnek.

4. A szavak, szókincsfejlesztésre használhatók a szövegfeldolgozás szakaszában vagy játékos levezető feladat is készülhet hozzájuk. Feladat lehet szófaj szerint csoportosítani őket, vagy szómagyarázatot írni hozzájuk, melyeket aztán egy másik csoport majd összepárosíthat a szavakkal.

Ezeken kívül persze még számos más felhasználási ötlet is előkerült és lehetséges.

Ezt követően egy levező játékra hívtam a hallgatókat. A *Kőleves* című mese kapcsán fantáziaételt készítettünk. Az én fantáziaételem a „gombpörkölt” volt, melyet egy különleges hozzávalóval: gomb felhasználásával kell készíteni. S mindenkit arra kértem alkosson ételt valamilyen különleges hozzávaló segítségével. Egészen elképesztő és fantáziadús ötleteket hallhattunk az egyes csoportoktól. Készült például: bátorságleves, paradicsomleves rovásírással, szempillafőzelék és még sok más nagyon különleges étel is.

Ebből a feladatból később receptverseny is készülhet, titkos szavazólapok segítségével.

